

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 363/2010-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 14. septembra 2010 predbežne prerokoval sťažnosť M. H., t. č. vo výkone trestu, zastúpeného advokátom JUDr. J. P., D., vo veci namietaného porušenia čl. 19 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v konaní vedenom na Najvyššom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. 3 Tdo 8/2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. H. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 23. júna 2010 doručená sťažnosť M. H. (ďalej len „sťažovateľ“) vo veci namietaného porušenia čl. 19 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tdo 8/2010.

Sťažovateľ v podstatnej časti sťažnosti uviedol:

„... podávam týmto sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky vo veci porušenia môjho základného práva na osobnú slobodu, upraveného v čl. 19ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v súvislosti s jeho rozhodnutím sp. zn. 3 Tdo 8/2010 o mojom dovolaní proti rozsudku Okresného súdu v Trenčíne pod sp. zn. 8 T 27/2008 zo dňa 29.05. 2008, ktorým som bol uznaný vinným zo spáchania zločinu znásilnenia podľa § 199 ods. 1 Trestného zákona, za ktorý mi bol uložený trest odňatia slobody v trvaní 5 rokov so zaradením na jeho výkon do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia a v nadväznosti na uznesenie Krajského súdu v Trenčíne pod sp. zn. 2 To/95/2008-181 zo dňa 26.11. 2009, ktorým bolo moje odvolanie proti prvostupňovému rozsudku podľa § 319 Trestného poriadku zamietnuté.

Z výroku rozsudku Okresného súdu v Trenčíne pod sp. zn. 8 T 27/2008 zo dňa 29.05. 2008, ktorým som bol uznaný vinným zo spáchania zločinu znásilnenia podľa § 199 ods. 1 Trestného zákona, za ktorý mi bol uložený trest odňatia slobody v trvaní 5 rokov...

Senát Okresného súdu v Trenčíne a ani odvolací súd a ani senát Najvyššieho súdu sa vôbec nezaoberali skutočnosťou, že poškodená v rámci prípravného konania a aj v konaní pred súdom menila svoju pôvodnú výpoveď...“

Podľa sťažovateľa a vyšetrovateľ, prokurátor a ani konajúce súdy sa dostatočným spôsobom nezaoberali jeho návrhom opätovne vykonať výsluch poškodenej, pričom poukazoval aj na lekársku správu psychiatra – psychoterapeutky MUDr. M. H. Poukázal na to, že rozpory vo výpovedi poškodenej jednoznačne smerovali k tomu, že konajúci súd mal pribrať znalca na účely zistenia vierohodnosti jej výpovede.

Ďalej uviedol:

„Aj z uvedených dôvodov vyplýva, že súd pri odsudzujúcom rozsudku a aj odvolací súd a v konečnom dôsledku aj dovolací súd vychádzal z nedostatočne zisteného skutkového stavu, keď jednoznačne a bez akýchkoľvek pochybností uveril poškodenej aj napriek preukázaným rozporom a keď moje konanie kvalifikoval ako násilné a posúdil ho ako zločin znásilnenia...

Dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia je podstatnou náležitosťou každého súdneho rozhodnutia. Súdne konanie má byť transparentné, jeho úlohou je nastoliť právnu istotu ohľadne otázky, ktorá je predmetom konania. Súdne rozhodnutie musí byť skutočným výsledkom predchádzajúceho konania, nesmie byť iba formálnym a bezvýznamným sprievodným procesom vopred prijatého a pripraveného rozhodnutia. Podstatou odôvodnenia nie je dať podrobnú odpoveď na každý argument, avšak odôvodnenie musí obsahovať dostatočnú odpoveď na tie právne a skutkové otázky, ktoré boli predmetom konania a ich zodpovedanie bolo pre výsledok konania určujúce. Obsah odôvodnenia je určovaný individuálnymi okolnosťami daného prípadu. Odôvodnenie je výsledkom myšlienkového práce súdu a je obrazom toho, ako starostlivo sa vecou zaoberal a ako bola spravodlivosť v konkrétnom prípade vykonaná. Medzi jednotlivými zložkami odôvodnenia rozhodnutia musí existovať vzťah založený na logickom usudzovaní a pravidlách logiky. V opačnom prípade nie je zrejmé, či rozhodnutie je výsledkom právom upraveného procesu za dodržania princípov spravodlivosti, alebo výsledkom svojvôle realizovanej verejnej moci. Iba povrchné, frázovito a všeobecné odôvodnenie, je znakom toho, že súd sa vecou zaoberal nedostatočne, bez potrebnej starostlivosti a preto ani nemohol správne rozhodnúť.“

Sťažovateľ zastáva názor, že „postupom senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v súvislosti s jeho rozhodnutím sp. zn. 3 Tdo 8/2010 o mojom dovolaní proti rozsudku Okresného súdu v Trenčíne pod sp. zn. 8 T 27/2008 zo dňa 29.05. 2008, ktorým som bol uznaný vinným zo spáchania zločinu znásilnenia podľa § 199 ods. 1 Trestného zákona, za ktorý mi bol uložený trest odňatia slobody v trvaní 5 rokov so zaradením na jeho výkon do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia a v nadväznosti na uznesenie Krajského súdu v Trenčíne pod sp. zn. 2 To/95/2008-181 zo dňa 26.11. 2009, ktorým bolo moje odvolanie proti prvostupňovému rozsudku podľa § 319 Trestného poriadku zamietnuté bolo porušené moje základné právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena. Od Ústavného súdu Slovenskej republiky nepožadujem žiadne primerané finančné zadosťučinenie a ani náhradu trov právneho zastupovania, nakoľko chcem len preukázať, že pochybením súdnej moci som t. č. neoprávnene vo výkone trestu odňatia slobody za skutok, ktorý som vôbec nespáchal.“

Navrhol, aby ústavný súd po prerokovaní jeho sťažnosti vo veci rozhodol týmto nálezom:

„1. Základné právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena M. H. upravené v 61. 19 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom postupom senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v súvislosti s jeho rozhodnutím sp. zn. 3 Tdo 8/2010 z 31.03. 2010 o mojom dovolaní proti rozsudku Okresného súdu v Trenčíne pod sp. zn. 8 T 27/2008 zo dňa 29.05. 2008, ktorým som bol uznaný vinným zo spáchania zločinu znásilnenia podľa § 199 ods. 1 Trestného zákona, za ktorý mi bol uložený trest odňatia slobody v trvaní 5 rokov so zaradením na jeho výkon do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia a v nadväznosti na uznesenie Krajského súdu v Trenčíne pod sp. zn. 2 To/95/2008-181 zo dňa 26.11. 2009, ktorým bolo moje odvolanie proti prvostupňovému rozsudku podľa § 319 Trestného poriadku porušené bolo.

2. Právoplatný rozsudok Okresného súdu v Trenčíne pod sp. zn. 8 T 27/2008 zo dňa 29.05. 2008, uznesenie senátu Krajského súdu v Trenčíne pod sp. zn. 2 To/95/2008-181 zo dňa 26.11. 2009 a uznesenie senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pod sp. zn. 3 Tdo 8/2010 z 31.03.2010 sa zrušuje.

3. Okresnému súdu v Trenčíne sa prikazuje, aby vo veci znovu konal a rozhodol a zakazuje sa pokračovať v porušovaní základného práva na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena M. H., a aby súčasne rozhodol o prerušení jeho výkonu trestu až do nového rozhodnutia.“

Súčasne požiadal, aby ústavný súd jeho sťažnosť prerokoval prednostne, pretože ide o naliehavú vec.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Sťažnosť sťažovateľa smerujúcu proti postupu a rozhodnutiu najvyššieho súdu sp. zn. 3 Tdo 8/2010 z 31. marca 2010, ktorým odmietol sťažovateľovo dovolanie proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 2 To 95/2008, treba považovať za zjavne neopodstatnenú.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným rozhodnutím alebo iným zásahom orgánu štátu do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej, ako aj nezistenie žiadnej možnosti porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (mutatis mutandis rozhodnutie sp. zn. III. ÚS 138/02 a v ňom citovaná ďalšia judikatúra).

Ústavný súd vzhľadom na svoju doterajšiu judikatúru považuje za potrebné pripomenúť, že nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha

ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňujúce a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00).

Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia vyplýva, že „Obvinený v princípe namieta, že súdy nedostatočne zistili skutkový stav veci, nakoľko mal za nepreukázané spáchanie skutku tak, ako sa mu kládol za vinu.

Vykonávanie dôkazov a ich hodnotenie sa v plnom rozsahu vykonáva v rámci konania pred súdom, a to príslušnými procesnými súdmi ako v prvom stupni, tak aj v konaní o riadnom opravnom prostriedku. Dovolací súd nie je možné chápať ako tretiu inštanciu zameranú k preskúmaniu rozhodnutí súdu druhého stupňa. Podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. Najvyšší súd Slovenskej republiky nemôže skúmať a meniť správnosť a úplnosť zisteného skutku; dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok môže viesť len k skúmaniu, či boli splnené dôvody vyjadrené v ustanovení § 371 Tr. por.

Nevykonanie dokazovania v rozsahu predpokladanom obvineným a hodnotenie dôkazov spôsobom, ktorý nezodpovedá predstavám obvineného, nie je možnéj uplatniť ako dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. (nesprávne právne posúdenie zisteného skutku), ale ide o skrytú formu vyjadrenia záujmu obvineného, aby boli vykonané dôkazy (zistený skutkový stav) v jeho prospech.

Najvyšší súd na tomto základe, bez meritórneho preskúmania veci, na neverejnom zasadnutí konštatoval, že je zrejmé nenaplnenie dôvodov dovolania uplatnených obvineným, a preto tento mimoriadny opravný prostriedok podľa § 382 písm. c/ Tr. por. odmietol.“

Podľa názoru ústavného súdu uvedený postup najvyššieho súdu pri odôvodňovaní svojho právneho záveru vo veci sťažovateľa nemožno považovať za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny. Skutočnosť, že sťažovateľ sa so skutkovým hodnotením a následne s právnym názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti toho názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným. V konečnom dôsledku však ústavný súd nie je opravným súdom skutkových a právnych názorov najvyššieho súdu. Ingerencia ústavného súdu do výkonu tejto právomoci najvyššieho súdu je opodstatnená len v prípade jeho nezlučiteľnosti s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. Aj keby ústavný súd nesúhlasil s interpretáciou zákonov všeobecných súdov, ktoré sú „pánmi zákonov“, v zmysle citovanej judikatúry by mohol nahradiť napadnutý právny názor najvyššieho súdu iba v prípade, ak by ten bol svojvoľný, zjavne neodôvodnený, resp. ústavne nekonformný. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Podľa názoru ústavného súdu predmetný právny výklad najvyšším súdom takého nedostatky nevykazuje, a preto bolo potrebné sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú odmietnuť.

Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde o odmietnutí sťažnosti tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. septembra 2010